

TẬP LÀM VĂN

CẤU TẠO BÀI VĂN MIÊU TẢ CÂY CỐI

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Nắm được cấu tạo 3 phần (mở bài, thân bài, kết bài) của một bài văn tả cây cối.
2. Biết lập dàn ý miêu tả một cây ăn quả quen thuộc theo 1 trong 2 cách đã học (tả lần lượt từng bộ phận của cây, tả lần lượt từng thời kì phát triển của cây).

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

- Tranh, ảnh một số cây ăn quả để HS làm BT2 (nếu có).
- Giấy ghi lời giải BT1, 2 (phần Nhận xét).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

1. Giới thiệu bài

Từ tiết học hôm nay, các em sẽ chuyển sang học văn miêu tả cây cối. Bài học mở đầu sẽ giúp các em nắm được cấu tạo của một bài văn tả cây cối. Từ đó, biết lập dàn ý miêu tả một cây ăn quả quen thuộc.

2. Phân Nhận xét

Bài tập 1

- 1 HS đọc nội dung của bài. Cả lớp theo dõi trong SGK.
- HS đọc thầm lại bài *Bãi ngô*, xác định các đoạn và nội dung từng đoạn.
- HS phát biểu ý kiến. GV dán bảng tờ phiếu đã ghi kết quả lời giải, chốt lại ý kiến đúng :

Đoạn	Nội dung
Đoạn 1 : 3 dòng đầu	Giới thiệu bao quát về bãi ngô, tả cây ngô từ khi còn lấm tấm như mạ non đến lúc trở thành những cây ngô với lá rộng dài, nõn nà.
Đoạn 2 : 4 dòng tiếp	Tả hoa và búp ngô non giai đoạn đơm hoa, kết trái.
Đoạn 3 : còn lại	Tả hoa và lá ngô giai đoạn bắp ngô đã mập và chắc, có thể thu hoạch.

Bài tập 2

GV nêu yêu cầu của bài tập.

– Xác định đoạn và nội dung từng đoạn trong bài *Cây mai tứ quý*.

+ HS đọc thầm bài *Cây mai tứ quý*, xác định đoạn và nội dung từng đoạn ; phát biểu ý kiến. GV dán bảng tờ phiếu đã ghi lời giải, chốt lại ý kiến đúng :

Đoạn	Nội dung
Đoạn 1 : 3 dòng đầu	Giới thiệu bao quát về cây mai (chiều cao, dáng, thân, tán, gốc, cành, nhánh).
Đoạn 2 : 4 dòng tiếp	Đi sâu tả cánh hoa, trái cây.
Đoạn 3 : còn lại	Nêu cảm nghĩ của người miêu tả.

– So sánh trình tự miêu tả trong bài *Cây mai tứ quý* có điểm gì khác bài *Bãi ngô*.

– GV dán lên bảng hai tờ phiếu ghi kết quả xác định đoạn và nội dung mỗi đoạn trong bài *Cây mai tứ quý* và *Bãi ngô*. HS so sánh, nhận ra sự khác nhau về trình tự miêu tả giữa hai bài, rút ra kết luận : Bài *Cây mai tứ quý* tả từng bộ phận của cây. Bài *Bãi ngô* tả từng thời kì phát triển của cây.

Bài tập 3

GV nêu yêu cầu của bài. Giữ lại 2 bảng kết quả, giúp HS trao đổi, rút ra nhận xét về cấu tạo của 1 bài văn tả cây cối (nội dung trong phần Ghi nhớ) :

– Bài văn miêu tả cây cối có 3 phần (mở bài – thân bài – kết bài).

– Phần mở bài : tả hoặc giới thiệu bao quát về cây.

– Phần thân bài có thể tả từng bộ phận của cây hoặc tả từng thời kì phát triển của cây.

– Phần kết bài có thể nêu ích lợi của cây, ấn tượng đặc biệt hoặc tình cảm của người tả với cây.

3. Phần Ghi nhớ

– Ba, bốn HS đọc nội dung Ghi nhớ.

4. Phần Luyện tập

Bài tập 1

– Một HS đọc nội dung BT1. Cả lớp đọc thầm bài *Cây gạo* (không đọc thành tiếng), xác định trình tự miêu tả trong bài.

– HS phát biểu ý kiến. Cả lớp và GV nhận xét, kết luận lời giải đúng : Bài văn tả cây gạo già theo từng thời kì phát triển của bông gạo, từ lúc hoa còn đỏ mọng đến lúc mùa hoa hết, những bông hoa đỏ trở thành những quả gạo, những mảnh vỏ tách ra, lộ những múi bông khiến cây gạo như treo rung rinh hàng ngàn nỗi cơn gạo mới.

Bài tập 2

– HS đọc yêu cầu của BT2. GV dán tranh, ảnh một số cây ăn quả.

– Mỗi HS chọn 1 cây ăn quả quen thuộc (cam, quýt, chanh, bưởi, mít, na, ổi, nhãn, vải, chôm chôm, thanh long, măng cầu, xoài, dứa,...), lập dàn ý miêu tả cây đó theo 1 trong 2 cách đã nêu. GV phát bút dạ và giấy riêng cho 2 – 3 HS.

– HS tiếp nối nhau đọc dàn ý của mình. GV nhận xét.

– GV kiểm tra dàn ý của những HS làm bài trên phiếu, chọn 1 dàn ý tốt nhất, dán lên bảng, xem như là 1 mẫu.

5. Củng cố, dặn dò

GV nhận xét tiết học. Yêu cầu HS về nhà hoàn chỉnh lại dàn ý tả một cây ăn quả, viết lại vào vở. Dặn HS quan sát trước một cái cây em thích để chuẩn bị học tốt tiết TLV tới (*Luyện tập quan sát cây cối*).